

РЕЦЕНЗИЯ

по конкурс за заемане на академична длъжност доцент,
в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление
1.2. „Педагогика” (История на педагогиката и българското образование) обявен от
ФНПП на СУ“Св.Климент Охридски” в ДВ, бр. 88 от 13.11.2015 г.

1. Данни за конкурса

Конкурсът за заемане на академична длъжност доцент, в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. „Педагогика” (История на педагогиката и българското образование) е обявен от ФНПП на СУ“Св.Климент Охридски” в ДВ, бр. 88 от 13.11.2015 г. В определения срок документи е подал един кандидат - гл. ас. д-р Марина Георгиева Пиронкова.

2. Данни за кандидата

Единственият кандидат за конкурса гл. ас. д-р Марина Георгиева Пиронкова е родена на 1961 г. Завършва висше образование в СУ „Климент Охридски” през 1986 г. – специалност “Педагогика”. През 2006 година успешно защитава пред СНС по педагогика към ВАК дисертация и получава научната и образователната степен доктор. През 1988 г. Пиронкова след спечелен конкурс започва работа във СУ“Св.Климент Охридски” като асистент по История на педагогиката и българското образование към ФНПП, като през следващите години последователно преминава през длъжностите старши асистент и главен асистент.

3. Описание на научните трудове

Списъкът на научните трудове на д-р Пиронкова, представен за конкурса за академичната длъжност доцент по научната специалност (История на педагогиката и българското образование) включва **30 броя публикации по тематиката на конкурса**, публикувани след придобиването на степен доктор.

Публикациите по тематиката на конкурса, които са обект на оценка в настоящата рецензия са разпределени в пет групи според самопреценката на кандидата:

- Монографии – 3;
- Текстове в университетски учебник – 2;
- Студии – 2;
- Статии – 6
- Доклади в научни сборници - 17

***Оценка за вида и качествата на представените научни трудове по тематиката
на конкурса***

а/ Монографии и университетски учебници

Сред представените публикации впечатление прави монографията „Гимназиалното образование в България 1878 – 1944. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, публикувана през 2015 година.

Книгата е с обем от 128 страници и е посветена на един слабо изследван в историята на българското образование проблем – развитието на гимназиалното образование в българската система за училищно образование. В този смисъл разработената от авторката тема е с висока научна стойност – както в историко-педагогически, така и в научно-приложен план. Като цяло монографията печели със своите положителни черти и приноси моменти, които могат да се обобщят в следните основни моменти:

1. Значимост на разработения в труда проблем.
2. Постигане на авторката е, че тя в сравнителен план анализира развитието на българската гимназия, като изяснява връзки, прилики и различия с европейски модели в гимназиалното образование.
3. Изяснени са въпроси, свързани с образователната политика, нормативното регламентиране и управлението на българското училищно образование.
4. Определят се основните насоки на развитие на «гимназията» /разглеждат училищата, учителите и учениците/, като се извеждат основни критерии за установяването на състоянието на гимназиалното образование.

От списъка с публикации на д-р Пиронкова, № 2 и № 3 са колективни монографии. Първата от тях е *Образователната система в България. София, Бюро за педагогически услуги, 2007*. Монографията е в съавторство с Николай Попов и в нея кандидатката е автор на частта, свързана с историята на образователната система

/страници с. 11 – 90/. Във втората колективна монография *Академични полета на социалната педагогика. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“*, 2014, д-р Пиронкова е автор на частта, свързана с история на социалното дело в България / с.56-106/. Тук кандидатката проследява развитието на социалното дело от периода преди Освобождението до 1944 година. Осъществен е анализ на законодателно регулиране, организации, субекти, фактори в социалното дело. Разгледани са различните видове социални заведения и форми на реализиране на социалното дело. Изяснен е и въпросът за подготовката на специалисти в областта на социалното дело.

Най-важните акценти в университетски учебници и учебни помагала представени от д-р Пиронкова са:

- В учебника *„История на педагогиката и българското образование. Трето преработено издание, Веда Словена, С., 2009, с.“*, Пиронкова е автор на три от частите /педагогическите идеи на Фрьобел; специални училища в България/. В същия учебник тя е съавтор с д-р Ст. Стефанов на още две от частите.
- В учебното помагало *Възрожденски педагогически текстове. Избрани откъси. С., Университетско издателство „Св. Климент Охридски“*, 2012, кандидатката е съставител, автор на предговора и бележките /в съавторство с д-р Ст. Стефанов/

б/ Статии и разработки в научно-теоретични списания, научно-методически списания и сборници

Основните научноизследователски акценти в тези научни трудове са:

- Педагогически идеи на Димитър Кацаров;
- Естетико-художественото възпитание във възгледите на педагогическите мислители;
- Константин Иречек и изграждането на модерното българско образование;
- Българското начално училище в нормативни документи;
- Великата френска революция и образованието;
- Предучилищното образование – от забавачката до детското училище;
- Историко-педагогическите дисциплини и подготовката на учители в България.

в/ Други публикации

Положителната ми оценка по отношение на качеството на научната продукция представена от д-р Пиронкова се допълва и от останалите две групи публикации: 2 научни редакции на трудове; 3 публикации в областта на социалната педагогика. Като цяло може да се даде висока оценка на представена от кандидатката научна продукция в история на педагогиката и българското образование.

4. Научни приноси на кандидата

От представените документи и научни трудове може да се заключи, че основните научни приноси на д-р Пиронкова са в областта на история на българското образование. Тематиката е значима, особено важна за развитието на българската педагогическа наука, а и важен коректив по отношение на процеса на модернизиране на училищното образование в България. Трябва да се посочи още един плюс на представеното научно творчество – кандидатката е автор, който в продължение на години систематично се занимава с въпросите на история на образование. По-конкретно приносите на Пиронкова могат да се групират в следните основни области:

I. Теоретико-научни приноси:

1. В областта на история на педагогиката и българското образование

1.1. Осъществено е първото цялостно изследване на историята на гимназиалното образование в България в периода 1878 – 1944 г., с което се обогатява историята на учебното дело у нас по отношение на:

- Критичен анализ на законодателството, отразяващо просветната политика спрямо гимназиите като елемент от образованието в контекста на националното развитие
- Авторски статистически анализ на данни от национални справочници и автентични документи на брой и видове гимназии, състав на учители и на учениците, които очертават тенденциите в развитието на гимназиалното образование
- Проследяване на развитието на българските гимназии във връзка и в контекста на съпоставка с европейската практика, като са изведени общи характеристики и национални специфики (№ 1, 6, 7, 26, 29 от списъка)

1.2. Фокусирано изследване на развитието на българското образование на основата на критичен анализ на просветното законодателство и особености на управлението на

образователната система като основа за съвременната оценка в периода 1934-1938г. (№ 17 и 28, както и № 2 от списъка)

1.3. Студийно проучване на приноса и делото на К. Иречек в областта на управлението на българското образование и просветната политика като основен елемент в развитието на държавата в периода на национално утвърждаване и модернизация (№ 13 и 30).

1.4. Изследване на педагогическите аспекти на приобщаването на българското общество, възрожденско и следосвобожденско, към европейските образователни достижения (№ 22).

1.5. Проучване на богословското образование и религиозното учебно съдържание в светските училища през Възраждането (№ 23, 24, 25)..

1.6. Осмисляне на образователните реформи на Френската революция в контекста на активната държавна политика в областта на образованието през XIX в. (№ 8).

1.7. Първо цялостно изследване на историята на частните училища в България от Възраждането до 1948 г. – регламентиране, дял в образователната система, движение на училища, учители и ученици; както и на развитието на частните училища в България след 1992 г. като състояние и перспектива.

2. В областта на история на университетската педагогика и висшето педагогическо образование

2.1. Проучване, представяне и оценяване на приноса на проф. Петър Нойков за разработването на история на педагогиката в България като елемент от университетското образование, с което се обогатяват изследванията в областта историята на висшето педагогическо образование и университета у нас (№ 20 и 21).

3. В областта на историята на социалната педагогика и социалното дело

3.1. Сравнителен анализ на обучението по социална педагогика в българските университети (№ 15).

3.2. Описание на мястото и ролята на Висшата социална школа при Българския женски съюз като първи образователен институт за подготовка на социални педагози (№ 18).

3.3. Изследване на социалното дело в България до 1944 г. – законодателство, форми, подготовка на специалисти за работа в социалната сфера (№ 3).

II. Учебно-методически приноси в областта на обучението по история на педагогиката и българското образование

1. Подбор и представяне на възрожденското педагогическо наследство за обучение на студенти от педагогическите специалности (№ 5).

2. Включване на задълбочено изследване на идеите на Ф. Фрйбел за възпитанието на човека и ролята на детската градина в предучилищна възраст в учебника по история на педагогиката и българското образование (№ 4).

3. Аналитично представяне на просветната политика на българската държава 1909-1944 г. (№ 4).

Като подкрепа за тази цялостна преценка на научните приноси, може да се посочи факта, че трудове на д-р Пиронкова са цитирани в редица издания – монографии, дисертации, статии в България и чужбина. Забелязаните цитирания и позоваване на трудове на кандидатката са 29.

5. Преподавателска работа на кандидата

За високото качество на преподавателската дейност на д-р Пиронкова свидетелстват следните факти:

- Тя води лекционни курсове на специалности от ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ като: история на педагогиката и българското образование ; история на педагогическите учения /до 2014/; история на социалната педагогика /от 2014/2015 г. - нов учебен план; основи на социалната педагогика / с проф. Н. Петрова - лекциите се делят; история на социалната педагогика в България / ЗИД; професионализация на приемната грижа / с проф. Н. Петрова - лекциите се делят/ ЗИД

- Разработила е следните авторски учебни програми - история на социалната педагогика; история на социалната педагогика в България / ЗИД; Развитие на социалната помощ за семейството в България./магистърска степен

- Тя е член на Факултетния съвет, член на Общото събрание на СУ; научен секретар на катедра СПСД

- Участник е в 9 национални и 4 международни образователни и научни проекти

- Участвала е в над двайсет международни и национални научни форуми;

6. Препоръки към научно-преподавателската дейност на кандидата

Към научно-преподавателската дейност на д-р Пиронкова могат да бъдат отправени някои препоръки:

- Считам, че тя има научноизследователските достижения и достатъчно знания и опит да напише в най-близко бъдеще систематичен университетски учебник по “История на българското образование”.
- Според мен в нейната научната продукция има достатъчно оригинално разработени идеи и постигнати резултати, които могат да бъдат популяризирани, чрез публикации във водещи специализирани научни списания не само в България, но и в чужбина.

7. Заключение

Като обобщение на казаното в рецензията, основано на постиженията и приносите в трудовете на д-р Пиронкова, считам, че тя отговаря изцяло на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ“Св.Климент Охридски”. Поради това моята оценка за заемането на обявената по конкурса академична длъжност „доцент” от гл. ас. д-р Марина Георгиева Пиронкова е **положителна**.

Постигнатите научни резултати ми дават основанието убедително да препоръчам на Научното жури да дадем **положителна оценка** на кандидатурата и да предложим на Факултетния съвет на ФНПП на СУ“Св.Климент Охридски” да избере кандидатът гл. ас. д-р Марина Георгиева Пиронкова на академичната длъжност ’доцент’ в област на висше образование: 1. Педагогически науки; професионално направление: 1.2. „Педагогика” (История на педагогиката и българското образование)

27.03.2016 г.

Рецензент:

проф.д-р Галин Цоков